

Еңбекпен өрліген өнегелі өмір

«Жақсының жақсылығын айт, нұры тасысын» демекші, жібектей сусыған өмірде кейде жанында жүрген жайдары жандардың игі істерін де елемей жататынымыз рас. Өнегелі адамдарды ардақтап, олардың қаблеттері мен дарындарын ұрпаққа үлгі етіп отыратын халқымыз «жанында жүр жақсы адам» деп көкірегі ову, рухы биік, жүрегі таза тұлғаларды қашанда қолдап, мерейін арттырып отыруға игі ықпал еткен.

2009-2018 жылдары Майдан Қабатаулы кафедра меңгерушісі болып жұмыс істеді, ол алдымен «Механикаландырылған технологиялар және жерге орналастыру», содан кейін «Ауыл шаруашылығын механикаландыру технологияларын мен құралдары» деп аталды, кейінірек «Машиналарды пайдалану және аграрлық технологиялар» болып өзгертілді. Осы жылдары ғалым-ұстаз әріптестерімен бірге шоғырланған тамыр-түйнек дақылдарының ұсақтағыш-араластырғыштарының параметрлерін зерттеумен және негіздеумен, сондай-ақ бонитирлеу жұмыстарын жүргізу, жасауды ұрықтандыру және тұқым алу үшін ұсақ малға арналған мойын бекіткіші бар қондырғылардың технологиялық және конструктивтік параметрлерін зерттеумен айналысты. Эксперименттік қондырғылар екі патентті іске асыру негізінде Орал механикалық зауытында дайындалып, БКО фермерлік шаруашылықтарына енгізілді. Зерттеу нәтижелері Ресей мен Белоруссиядағы әріптестерімен бірге шығарылған «Мал шаруашылығын механикаландыратын қамтамасыз ету» оқулығына енгізілді, ол агроинженерия және аграрлық техника, бакалавриат пен магистратура технологиясы мамандығы бойынша негізгі оқулық болып табылды. Осы кезінде кафедраның жас оқытушылары М.К.Бралиевтің қолдауымен Мәскеудің, Саратовтың, Волгоградтың, Тамбовтың және Мицуринскийдің (А.Е.Серовов, К.К.Овас, С.Г.Хайруллина, А.Н.Омаров, Б.Ж.Есмагулова, Ж.Туртбаева, Н.К.Умбетқалиев, Ж.Тасанова және т.б.) жетекші жоғары оқу орындарына оқуға жіберілді. Олар университеттің жоғары мектептерінде жемісті жұмыс істеді.

«Майдан Қабатаулы – күш-жігері мықты, қатты талап қоя білетін, өзіндік мектебін қалыптастырған, білікті, мақтан тұтатын ұстазымыз, көрнекті ғалым. «Адамның адамшылығы – жақсы ұстаздың деп ұлы Абай айтқандай, жақсы ұстазға кезігіп, тәлім-тәрбие алған шәкірт өмір майданында мойымай күресіп, болашақ жолдарда бағытылан тайбасы анық. Устазымың алдына қойған мақсаты айқын, ісіне сүйіспеншілікпен, жауапкершілікпен қарайтын, бойынан байқағыштық, төзімділік, өз ісіне деген ерекше ілтипат пен мықты сенімділік тигізіп тұрады. Устаздық етіп, жалықпай көмек көрсеткен Майдан Қабатаулына алғысмыз шексіз! Біліктілігің бен іскерлігіңді орайлы ұштастыра отырып, білім бері ісіне сүбелі үлесіңді қосып келесі. Сізге ақ ниетпен қартаймас жайдарлы көңіл, мәнді де мағыналы өмір, жемісті еңбек пен сарқылмас қуат тілеймін. Көңіліңіз шаттық пен қуанышқа, жаңаңыз бақ пен берекеге толсын!» деп

арымың садағасы» деп өмір кешеді. Кейіңкерімз талай қиын сәттерді бастан өткерген. Адалдық пен іскерлік, ақыл мен парасат өміріне серік болған жан.

Күрметті Майдан Қабатаулы, жүйрік уақыттың ұшқыр қанаты Сізді мағналы тұрмырыңыздың биік белесі – кемел жасқа жеткізді. Сексен жас – бұл кәсіби және адами тәжірибенің әдемі үйлесім тапқан кезеңі. Бұл жылдар Сіздің ғылыми және қоғамдық еңбегіңіздің кемеліне келген кезең болды. Осы кемел жасқа Сіз тың жігермен, жарқын көңілмен жетіп отырсыз. Сіз ұлағатты ұстаз, көрнекті ғалым ретінде көптеген жетістіктерге қол жеткіздіңіз. Сіздің іргелі ғылыми еңбектеріңізді қазіргі уақытта қарышты дамып келе жатқан еліміздің бүтін мен ертеңіне қосатын үлесі мол. Өмірден мол тәжірибе жинақтап, ғылым мен білімді дамытуға, қоғамдағы болашақ жас ғалымдарды тәрбиелеп, еңбек жолына бағыт беріп, ұстаз, ақылшы болып келесіз.

Майдан Қабатаулының еңбекқорлығы, табандылығы, қайсарлығы, берік азаматтық ұстанымы, қай істі қолға алса да, адамдық пен адалдықты бәрінен биік қоя білген парасаттылығы – қасында жүрген жандар үшін тұрмыр бойы жойылмайтын үлкен мектеп болды. Майдан Қабатаулы туралы жылы ілтипат айту – мен үшін үлкен мақтаныш. Адам өзін бақытты сезіну үшін үш нәрсе болу керек: бірінші – жанына ұнайтын, қуаныш әкелетін, сүйікті, күнделікті еңбегін, екінші – сені әрдайым түсіне білетін, сыйлайтын, құрметтейтін өмірлік жарың, үшінші – қуанышпен мен қиындықты түсіне, бөлесе білетін, сырыңды ұғатын сенімді достарың. Майдан Қабатаулында осы үш ұлы нәрсенің бәрі де бар. Майдан Қабатаулы – өз тағдырын өзі жасаған, өз тұтырып өзі тұтырған, өз тұрғысын өзі сомдаған азамат. Зейнеткерлік демалысқа шықса да қатардан қалмай, жоғары білімді мамандар даярлауға өз үлесін қосып келеді. М.Бралиевтің ғалым, ұлағатты ұстаз, тәлімгер болып қалыптасуына негіз болған – оның адами болмысы, адамгершілік қасиеттері. Дархан талғатына қоса зеректігі, ұқыптылығы, парасаттылығы, зиялылығы. Ойға мырза, іске ұста, жаны жайсаң, болмысы жарқын азамат. Әр мәселені өзінің алғыр ойымен, таны білу талғатымен және шығармашылық көзқарасымен қарайтын, заман талабын, уақыт өлшемі түсіне білетін азамат.

Өмір – тау жолындай бұлттарызы, бұралға асуы көп қиын жол. Сол жолды абыроймен, ақыл-парасаттылықпен, адамгершілікпен, табанды еңбекпен жүріп келе жатқан Майдан Қабатаулы бүгінгі өзінің 80-ге толған жасында өмірлік жары Сәулемен үш қыз тәрбиелеп өсіріп, солардан жиеңдер сүйіп, қызықты тұрмыр кешуде. Елінің жан жары, өмірлік қосағы Сәуле айналымызбен өмірдің апы-тұрғысын бірге татып, саналы құрмыр келіп келе жатқандығына ел күз, артыдағы жеткіншек ұрпақ күз. Майдан ағамыз секілді ортамызда жүрген қазыналы қария, абыз ақсақалдарымыздың өмір жасы ұрақ болғай. Алла тағаланың бір адамға берген бақыт-сыйы осындай болсын, қадірлі Майдан Қабатаулының мерейлі 80 жасы құтты болсын, отбасына берекесі-бірлік, зор денсаулық, бағдыр өмір жалғастығын тілеймін. Жасаған нем бойшыңызға қуат, жаныңызға сүйікшілігіңіз!

Қазақстан ауыл шаруашылығы институтында «Мал шаруашылығын механикаландыру» кафедрасының аға оқытушысы, доцент және профессоры болып жұмыс жасаған жылдары Майдан Қабатаулы тікбұрышты пішінді бума ұсақтағыштың параметрлерін зерттеумен және анықтаумен, шоғырланған жем-шөптің жеті тарапшылық технологиялық параметрлерін құрумен, анықтаумен және негіздеумен айналысты. Бұл жұмыстардың нәтижелері авторлық куәлік түрінде рәсімделді, оқу құралдарында көрініс тапты және мал шаруашылығын механикаландыру курсы оқытуда оқу үдерісінде пайдаланылды.

2003 жылы М.Бралиев «Мұнай және газ» факультетінің деканы болып тағайындалды, ал 2005-2006 жылдары Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің жаңадан ұйымдастырылған «Машина жасау» факультетінің бірінші деканы болып тағайындалды. Ол әріптестерімен осы кезеңде машина жасау және мұнай мамандықтары бойынша оқу бағдарламалары мен жоспарларын әзірлеу және құру, Уфа мемлекеттік мұнай-техникалық университетінде және Саратов мемлекеттік техникалық университетінде қадрларды іріктеу және оқыту, осы мамандықтар бойынша жаңа зертханалар құру және жабдықтау бойынша көптеген жұмыстар атқарды.

2006 жылы зейнеткерлікке шыққаннан кейін М.Бралиев Жаңгір хан атындағы БҚАТУ-дың әкімшілік-шаруашылық бөлімінің проректоры болып тағайындалып, 2009 жылдың тамызына дейін осы қызметте істеді. Сонымен бірге «Машина жасау» факультетінің «Мұнай-газ ісі» кафедрасының меңгерушісі қызметін атқарды. Осы жылдар ішінде апатты жағдайда болған университеттің инженерлік желілерінің мүмкіндіктері қалпына келтірілді және кеңейтілді: сүем жабдықтау, электрмен жабдықтау және көріз, үш автономды газ қазандығы салынып, пайдалануға берілді. Апатты жағдайдағы университеттің жергөлелері мен техникалық үй-жайлары қалпына келтірілді, оның басшылығымен университеттің инфрақұрылымы аяқталмаған өзгерді: «Машина жасау» факультетінің оқу корпусы, әкімшілік корпусының ғимараты, профессор-оқытушылар құрамы мен университет қызметкерлеріне арналған 72 пәтерілі тұрғын үй, автономды қазандықтар корпусы салынып, пайдалануға берілді, университет аумағы абаттандырылды.

«Майдан Қабатаулы бакалавр кезінен бастап болып, магистратурада ғылыми жетекші болған. Барлық топтың есінде қалаған, студенттерге бар ықыласымен білгенін жеткізуге дайын тұратын өнегелі ұстаз. Тек білім беріп қоймай, тәрбие мен адамгершілік қасиеттерге баулытын ұстаз. Майдан Қабатаулы – өте еңбекқор, талапшыл, көзлеген мақсатына үнемі жетуге тырысатын, жоспар бойынша жүретін тұлға. «Бүгін бітіргені жұмысында ертеңге қалдырма» деп адал-кеңесін айтудан жалықпайтын. Бір жақп қасиеті – шәкірттерін болмейді, тек көреді. Әрқайсысымен әртүрлі дайындық жасайды. Устазым салған сара жол мені тура жолдан ешқашан адастырған емес. Сабақ барысында айқын әңгімелерін, үйреткендерін қазір өз шәкірттеріме мақтанып айтып отырамын. Майдан Қабатаулыдай қазыналы ұстаз болу – кез келген шәкірттің арманы. Ал алдынан сабақ алып, шәкірті атаудың өзі – үлкен бақыт. Көпті көрген адам халқымыздың «Шәкірт жерісі – ұстаз жемісі» деп айтуы бекер емес дегім келеді. Ардақты ұстазым мерейлі 80 жасқа аяқ басты. Майдан Қабатаулы, сізге зор денсаулық, еңбегіңізге таусылмас табыстар, отбасыңызға ырыс-құт тілеймін. Мерейіңіз үстем, мәртебенің биік болсын!» деп тілек білдіреді шәкірті әрі әріптесі, Жаңгір хан атындағы БҚАТУ-дың магистр оқытушысы Дана Арманқызы Махсұтқалиева.

Ғалым-ұстаз 223-тен астам ғылыми еңбектің авторы, оның ішінде отандық басылмаларда – 66, сондай-ақ КОКСОН мақалалары – 17, шетел басылмаларында – 15, халықаралық конференция материалдарында – 53 еңбегі жарық көрген. 65 оқулық пен оқу құралының, сонымен қатар 10 патент пен авторлық құрастық авторы.

«Біздің буында өмір еркелетпеді, ерте өсейді. Мен дүниеге келерден екі ай бұрын әкем соғысқа аттанды, Курск майданында жойқын шайқаста мерт болса керек, із-түссіз жоғалып кетті деген қағаз келді. Анам Қырғызсы ісмер, тігінші болатын, колхозда ер адамдардай еңбек етіп, қиыншылықтарға мойымай, алам скеуімді адам қатарына қосты, білім берді, тәрбиеледі» деп тебірене еске алады кейіңкеріміз.

«Устарыңды өткір болмағы – қайрағылаң» деп, тегін айтылмаса керек. Анасы Қырғызсы ақылдық азбайтынын, білімді тұзбайтынын, өнер қуып, ғылым жолына түскенін қол жеттесе жоқтығын ұлы Майданға ұғандыра білген. Қазақ «Малым – жанымның садағасы, жаным

Қазақбай БОЗЫМОВ, Жаңгір хан атындағы БҚАТУ-дың құрметті ректоры, ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы, профессор